

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio [1.] Cur exitium denunciēt ciuitatibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

QVÆSTIO I.

Cur exitum denunciaret ciuitatibus?

mentauimus, & non planxistis, cecinimus & non saltastis, Hoc est, ostendistis contumaciam vestram, aduersus omnia remedia inuictam esse. In vobis igitur, non in Deo exitus v. ltri causa residet.

Tertius Sensus: Mundana sapientia à me, & Ioanne filiis sapientia iustificata est, qui sensus est deus: non enim Christus & Ioannes filii sunt sapientia mundana.

Quartus Sensus: Iudæi filii sapientia, hoc est, Christi & Ioannis, vel diuinæ providentia, hanc sapientiam iustificauerunt. Itaque tripliciter hic sensus includitur. Nam filii dici possunt, veluti discipuli, & deinde suis factis, & v. rbiis iustificare sapientiam, siue illi boni, siue mali sint. Hicigitur alii, Quintus scilicet, & sextus Sensus coniunguntur. Quibus si addas tres explicationes verbi, iustificata est, iterum ternas expositiones inuenies.

S. August. l. 2. quæst. 11. legit. ab omnibus filiis suis. Hieron. auctor est in quibusdam legi, iustificata est sapientia ab operibus suis.

§. 2. Nullum mihi dubium est, quin sapientia hoc loco vocetur Dei providentia: Lucas enim paraphrasi alia exposuit. Omnis populus audiens, & publicani, iustificauerunt Deum, &c.

Postea cum subiungit, ab omnibus filiis, satis indicat, non Christum & Ioannem vocari filios sapientia, sed eorum fideles discipulos, qui consilium Dei non speruerunt.

Hinc etiam apparet, male vertisse Lutherum; Und die Weißheit muß sich rechtfertigen lassen von ihren Kindern: Quod proprie est, iudicari, & ita interpretari solent: Quasi de ipsa sapientia eius discipuli iudicent.

Filii Sapientia sapientes etiam dici solent. Hic optime dicuntur discipuli. Syrach. cap. 4. vers. 12. & Eccl. 4. v. 8. Bas. in Plal. 7. &c. Filios vero sapientia eos, qui Dei cognitione formati sunt, iustificata est enim sapientia à filiis suis, inquit.

VERSUS 20. 21. 22. & 23.

Tunc cepit exprobrare ciuitatibus, in quibus facta sunt plurima virtutes eius, quæ non egissent penitentiam. Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Sidone facta virtutes, quæ facta sunt in vobis, olim in cilicio & cinere penitentiam egissent. Veruntamen dico vobis, Tyro & Sidoni remissius erit in die iudicii quam vobis. Et tu Capharnaum nunquid vsque in cælum exaltaberis? vsque in infernum descendes, quia si in Sodomis facta fuissent virtutes quæ facta sunt in te, forte mansissent vsque in hanc diem.

§. 1. Tres erant ad lacum vrbes Corozain, & Bethsaida, inter quas magnum emporium Capharnaum, cuius istæ duæ quasi suburbia censuebantur. Vrbes plenæ diuitiis, & quod diuitiarum copiam sequi amat, plenissimæ vitis; quas è terra vberi, lacu pisco, negociatione hauriebant. Speciatim in gratitudinem & peruicaciam qua Spiritui sancto restiterunt inculat; cum tot miracula vidissent, conciones audissent, non crediderunt, nec penitentiam egerunt.

Caluinus lib. 3. inst. cap. 24. v. 15. ita causam obdurationis in Deum refert, & negat potuisse conuertere, vt ciuitates excusare velle videatur: de quo postea agitur.

QVÆSTIO II.

An fieri possint quæ non facta?

§. 1. Probat hoc Bellarm. l. 2. c. 17. de amissione gratia & statu peccati. Porro cognosci posse à Deo non solum illa, quæ futura sunt absolute, sed etiam ea, quæ essent, si tales, vel tales causas ponerentur, licet re ipsa nunquam futura sint, perspicuum est ex diuinis literis. Nam 1. Reg. 23. interrogatus Dominus à Dauid, an si ipse maneret in vrbe Celim, proderetur à ciuibz illius vrbi in manus Saulis: Respondit: Tradent. Sciebat ergo Deus futurum, vt Dauid proderetur, si maneret in Celim, & tamen quia non mansit, non fuit proditus, & absolute non erat futurum, vt proderetur. Et Matth. 11. Dominus ait, si in Tyro & Sidone facta fuissent virtutes, quæ facta sunt in te, olim in cinere, & cilicio penitentiam egissent. Sciebat igitur Dominus, fore vt Tyri, & Sidonij conuerterentur ad penitentiam, si miracula illis ostendisset, quæ Bethsaida fecerat, quod tamen absolute futurum non erat.

Potuit sane Deus alia quæ non fecit, aut hæc quæ fecit, alio modo facere, ideoque scire quid facere potuerit.

§. 2. Caluinus hoc loco id negat effici. Cæterum, & inquit, ne quis spinosas de arcanis Dei iudicii quæstiones moueat, tenendum est ad communem humanæ mentis captum accommodari hunc Domini sermonem. Comparans ciues Bethsaida, & eorum vicinos cum Tyriis & Sidoniis non disputat, quid præuiderit Deus futurum de iis vel illis, sed quid facturi fuerint alteri, quatenus ex re ipsa percipi poterat. Nam quod tam corrupti erant illarum urbium mores ac tam effrenis dissolutio, ignorantia imputari poterat: quod nulla illis vox Dei audiebatur, nec miracula fiebant quibus admoniti resipiscerent: in urbibus autem Galilee quas Christus obiturgat, plus quam ferrea fuerat contumacia in spernendis miraculis, quorum ingentem copiam viderant sine vlllo profectu. In summa, non alio iendunt verba Christi quam malitia & insanabili Dei contemptu Tyrum & Sidonem superari à Corozain & Bethsaida.

Ostendit Christus quidem maiorem esse Iudæorum quam Tyriorum contumaciam, at non simpliciter, sed ex effectu, quod illi si ea monita, gratiamque habuissent, penitentiam egissent, quod Iudæi non fecerunt. Hoc non pronuntiaret, nisi iam id præuideret futurum, nec id à communi sensu hominum, sed à cana Dei scientia definit. Hominum enim opinio plane contraria fuit: Tyrios & Sidonios esse caues, se iustos. Equidem memini Philosophos aliquando Aristotelis autoritatem ita eludere, vt dicant eum non ex sua, sed veterum sententia locutum, at nostri Sectarii magna impietate cum Christi